

Prohlášení Svazu průmyslu a dopravy České republiky k oběhovému hospodářství

Oběhové hospodářství představuje komplexní systém optimalizující výrobní procesy a používané technologie, spotřebu a nakládání s přírodními zdroji i odpady. Představuje reálné možnosti snižování nákladů a zejména dopadů na životní prostředí. Odpady a materiály v nich obsažené nemusí představovat pouze environmentální a ekonomickou zátěž, ale i příležitost a zdroj, který svým opakovaným využíváním přináší zisk firmám, obcím, regionům a společnosti jako celku. Namísto těžby nerostných surovin a jejich plýtváním na skládkách oběhové hospodářství v souladu s hierarchií nakládání s odpady podporuje předcházení vzniku odpadů, opětovné využití materiálů či výrobků, jejich recyklaci, a to včetně té energetické (více viz box dále).

Základní postřehy:

1. Evropská ekonomika je v řadě oblastí překvapivě nevhodná při tvorbě přidané hodnoty a přes všechny snahy stále přetrvává v režimu fungování "take-make-dispose", v tzv. lineární ekonomice.
2. Nové technologie a obchodní modely mohou napomoci evropskému hospodářství zlepšit produktivitu zdrojů a snížit celkové roční náklady o cca € 900 mld. ročně¹.
3. Implementací těchto technologií a obchodních modelů může Evropa dosáhnout maximálního využití hodnoty zdrojů či materiálů, tedy organického růstu.
4. Dopad do zaměstnanosti bude pozitivní ve srovnání se scénářem bez oběhového hospodářství. Vyšší zaměstnanost rovněž pozitivně ovlivní i spotřebu domácností.
5. Zavedení oběhového hospodářství má nesporně pozitivní dopad na životní prostředí díky odpovědnějšímu nakládání se zdroji a odpady. Opětovně využitelné či recyklovatelné materiály se budou vracet zpět do výroby, čímž se minimalizuje množství ztracených využitelných materiálů a v konečném důsledku také skládkování odpadů.

Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) oběhové hospodářství vnímá jako příležitost, neboť členské firmy mohou participovat na zpracovatelském a recyklačním průmyslu. Naše země tak přichází nejen o potenciální zdroj příjmů, ale i zaměstnanost se všemi ekonomickými, ale i společenskými dopady.

Svaz průmyslu a dopravy ČR cestu k oběhovému hospodářství podporuje. Oběhové hospodářství by ale mělo respektovat specifika ČR a přechod na něj nesmí vést k negativním dopadům na konkurenceschopnost

¹ McKinsey & Co., Growth Within: A Circular Economy vision for a Competitive Europe;
Veolia Environnement SA, Innovations & Markets Department.

tuzemských firem. České recyklační cíle, vyplývající z evropské legislativy, musí být naplněny, neměly by však jít nad rámec evropských směrnic.

Jako důležitý aspekt vnímáme střízlivost pohledu na využití zdrojů z odpadů, které musí být v souladu s hierarchií nakládání s odpady. Pokud tedy nelze vzniku odpadu předejít nebo odpad nelze opětovně využít či recyklovat, Svaz podporuje využití jeho energetického obsahu před skládkováním, a to jak z environmentálního, tak i ekonomického hlediska.

Svaz podporuje v souladu s principy oběhového hospodářství intenzivní využívání druhotných surovin jako náhrady za primární zdroje.

Svaz rovněž podporuje výzkum a vývoj v této oblasti.

Nastavení podpory využití zdrojů z odpadů však nesmí enormně zatěžovat průmysl tak, jak tomu bylo v případě podpory obnovitelných zdrojů energie.

Z důvodů konkurenceschopnosti je třeba také nastavit minimální požadavky na rozšířenou odpovědnost výrobců zemí EU. Tyto požadavky by neměly být překročeny v České republice, aby nezatěžovaly český průmysl a podnikatele dalšími náklady a snižovaly tak jejich konkurenceschopnost.

SP ČR proto považuje za nutné:

1. Reflektovat hierarchii nakládání s odpady evropských i tuzemských právních předpisích;
2. Připravované evropské regulace nastavovat s ohledem na specifika členských zemí a se zohledněním dopadu na celkový průmysl a konkurenceschopnost.
3. Přijmout nové návrhy zákonů o odpadech a výrobcích s ukončenou životností;
  - přijetím zákonů budou motivovány environmentálně přijatelné technologie, které směřují k předcházení vzniku odpadů nebo jejich využití tak, aby cenné materiály nekončily na skládkách.
4. Důsledně dodržovat hierarchii nakládání s odpady;
  - materiály s potenciálem opětovného využití či recyklace musí být takto využity. Pro dosažení cílů využití a recyklace je třeba relevantně uplatňovat separovaný sběr. Definice a výpočet využití a recyklace musí být srovnatelný v celé EU;
  - materiály, které nemohou být materiálově využity nebo recyklovány musí být využity alespoň energeticky předtím, než budou uloženy na skládku;
  - na skládkách odpadů mají končit pouze materiálově či energeticky nevyužitelné materiály v inertní formě;
  - zamezit technologiím úpravy odpadů, které pouze kamuflují skutečnost, že odpady po úpravě končí pod jiným kódem opět na skládkách odpadů; tento odpad však do statistik již nevstupuje jako skládkování směsných komunálních odpadů; takové řešení však není udržitelné z pohledu legislativy Evropské unie, ani České republiky.
5. Přijmout nové kvalitní zákony, které podpoří zpracovatelský a recyklační průmysl a neohrozí zájmy výrobců a požadavky na ně kladené, včetně plnění kvót stanovených evropskou legislativou.
6. Podpořit tzv. zelené zadávání pro orgány státní a veřejné správy s cílem podpořit odbyt recyklovaných materiálů a druhotných zdrojů.

7. Zavést nový statistický ukazatel tvorby HDP na jednotku využití tzv. panenských (nových) surovinových zdrojů. Tento indikátor ukazuje, jak jsou jednotlivé ekonomiky schopné opětovně využívat materiály při tvorbě HDP. Čím méně surovin na jednotku HDP se importuje, tím lepší bude ukazatel a naopak.

Oběhové hospodářství

představuje komplexní systém optimalizující výrobní procesy a technologie, spotřebu a nakládání s přírodními zdroji i odpady. Představuje reálné možnosti snižování nákladů a dopadů na životní prostředí. Odpad nemusí představovat jen environmentální a ekonomickou zátěž, ale i příležitost a zdroj, který svým opakovaným využíváním přináší zisk firmám, obcím, regionům a společnosti jako celku. Namísto těžby nerostných surovin a přibývání skládek oběhové hospodářství v souladu s hierarchií nakládání s odpady podporuje prevenci vzniku odpadu, opětovně využívá výrobky, recykluje je a přeměňuje na energii. Oběhové hospodářství zdůrazňuje význam vztahů mezi různými formami přírodního kapitálu, příp. toků z něho pocházejících či naopak do něj se vracějících. Procesy v biologickém a materiálovém cyklu se přitom významně liší. V materiálovém cyklu dochází k významné těžbě surovin a přírodních zdrojů, z nichž se dále vyrábí množství výrobků od pohonných hmot přes chemické sloučeniny až po plasty, kovy, apod. Materiálový cyklus do značné míry využívá energii k manipulaci zdrojů či tvorbě a údržbě infrastruktury, nástrojů, nebo výrobků. Dominantní silou v biologickém cyklu je naopak sám život - biologie. Půda jako přírodní kapitál nemůže být vnímána pouze jako mrtvá zemina. Obsahuje živiny, bakterie a další složky umožňující kupříkladu rozklad organismů a využívá energii ze slunce, vody a minerálů k obnově rostlin a živočichů. Současně půda udržuje nebo ideálně i zvyšuje svou masu a úrodnost. Biosféru nejlépe charakterizuje slovo regenerace. V období před první průmyslovou revolucí byla společnost omezena pouze spoléháním se na biologické cykly a obnovitelné zdroje energie. Staří předkové vnímali a respektovali potřebu uzavírat cykly (opětovně využívat materiály), ale také nutnost tvrdé fyzické práce. Průmyslový i biologický svět dostaly impuls ke zvyšujícímu se výkonu a produktivitě s narůstajícím množstvím zásoby a potřeby energie a průmyslově vyráběného zboží. Nastávající období uzavírání cyklů průmyslové ekonomiky, oběhového hospodářství, posiluje syntézu. Ta díky pochopení živých ekosystémů a komplexních adaptivních systémů umožní uvést stav věcí zpět do rovnováhy. Efektivní systémy dosahují účinnosti optimalizací systému jako celku, nikoliv pouze jeho části.